

Accountants gaan slechter presteren van straf en boetes

Hoe kun je verwachten dat een beroep beter wordt als je fouten afstraft? Laat liever door voorbeeldgedrag zien wat je met het goede kunt bereiken.

Peter Schimmel

Recent schreef ik een [opinie](#) dat niet-fout echt iets anders is dan goed. Een maatschappij die stuurt op niet-fout is een zesjesmaatschappij. Om achten, negens of tieners te behalen moet je sturen op goed. Maar stel dat je geen fouten mag maken en daarvoor wordt gestraft met een maatregel of boete, zonder dat er een stimulans is om meer dan een zes te halen, wat is dan de te verwachten uitkomst daarvan?

Ik schrijf momenteel aan een SRA-training rond integriteit en risicobeheersing en bestudeer daartoe documenten van regelmakers en toezichthouders. Ik begin steeds beter te begrijpen waarom accountants al zo lang stil lijken te staan bij het trachten op een hoger niveau te komen: het beroep wordt niet beloond om het goede/wenselijke te doen, maar wordt gestraft/beboet als het een fout maakt. Wat is dan de stimulans om het goede te doen? Bovendien, als je weet dat het maken van fouten een onderdeel is van beter worden, hoe kan je dan verwachten dat een beroep beter wordt als je die fouten afstraft? Dit leidt tot een angstig beroep, of een uitstroom van gedesillusioneerde accountants en met name diegene die hun nek uitsteken voor verbetering.

Vandaag lees ik over '[proefboetes](#)', waarmee de AFM nieuwe wetgeving heeft willen uitlokken. Kennelijk heeft de AFM bedacht dat accountants iets beter gaan doen als je hen bij voorbaat straft voor een regel die nog niet bestaat. Als verdediging [legt de AFM uit](#) dat zij dat boetebeleid wel in alle transparantie heeft aangekondigd. Alsof handhaving zonder wettelijke grondslag (immers ter uitlokking van wetgeving) prima is, als je het maar in openheid en transparantie doet. Zullen we het eens over *water boarding* hebben? Misschien is er juist geen wetgeving, omdat je met straffen geen wenselijk gedrag stimuleert.

Ik heb in 1996 aan de wieg gestaan van KPMG Ethics & Integrity Consulting. Ik heb destijds kennisgemaakt met het gedachtegoed van Lawrence Kohlberg over de morele ontwikkeling van de mens. Daarvan heb ik onthouden dat je conventionele volwassenen stimuleert tot het doen van het goede, wat dat ook moge zijn, door met behulp van onder meer voorbeeldgedrag het succes te tonen wat ze met het goede kunnen bereiken. Het straffen van het foute bij conventionele volwassenen leidt slechts tot degeneratie in hun handelen en prestaties tot op een pre-conventioneel niveau. Ofwel: volwassenen gaan zich dan als kinderen gedragen, slechts het foute vermijgend, waardoor het goede verder buiten bereik komt.

Op een andere wijze geïllustreerd: je leert niet beter piano te spelen als je steeds met een liniaal een lel op je vingers krijgt als je een fout maakt. Ik verwacht dat je hooguit een angstige middelmatige pianist wordt, die op veilig speelt. Vermoedelijk zal je vroegtijdig de muziek aan de wilgen hangen, omdat er geen plezier aan het spelen te beleven is. Ik snap nu ook waarom er nogal wat accountants, die best trots zijn op hun professie, zeggen steeds minder plezier aan hun vak te beleven.

Deel dit artikel

[Peter Schimmel](#) is eigenaar van [Deskundigonderzoek.nl](#). Hij was eerder onder meer als partner verbonden aan Grant Thornton.

GERELATEERD

Arnout van
Kempen

DISCUSSIE | Column | 17 januari 2022

AFM-toezicht in 2022

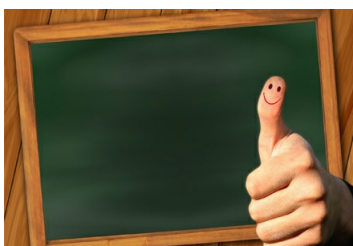
Vanaf dit jaar ligt het toezicht op accountantsorganisaties volledig bij de AFM. Arnout van Kempen ziet vooral kansen, in plaats van bedreigingen. →

NIEUWS | 13 januari 2022

AFM-agenda 2022: Uitbreiding toezicht op accountantsorganisaties

Een belangrijk aandachtsgebied van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) voor het komend jaar is de uitbreiding van het toezicht op accountantsorganisaties. De... →

DISCUSSIE | Opinie | 03 januari 2022

Een schone lei voor 2022: terug naar de academische bron

Hoe fijn zou het zijn, als het accountantsberoep het nieuwe jaar eens met een schone lei zou kunnen beginnen. →

NIEUWS | 20 december 2021

Kwartiermakers roepen openbaar accountants op tot deelname onderzoek audit only-model

In opdracht van de Kwartiermakers Toekomst Accountancysector doet SEO Economisch Onderzoek onderzoek naar de effecten van een audit only-model voor accountantsorganisaties.... →

NIEUWS | 17 december 2021

Werkgroep presenteert 'bouwstenen' voor kwaliteitsgerichte cultuur

De Werkgroep kwaliteitsgerichte cultuur, die rapporteert aan de Stuurgroep Publiek Belang, heeft een aantal 'bouwstenen' geïdentificeerd die het fundament vormen... →
